

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

დავების ალტერნატიული მოგვარება (“დამ”) – აშშ-ს მაგალითები

უილიამ ჰ. სმიტი უმცრ.
თერი ქერლოქი
2014 წლის იანვარი

OMS

Organization of MISO States

“დამ”-ის სამართლებრივი სტატუსი

- აშშ-ში და საერთაშორისო ასპარეზზე “დამ”-ს ხანგრძლივი სამართლებრივი ისტორია გააჩნია.
 - აღიარებულია კანონით: ადმინისტრაციული დავების მოგვარების შესახებ, 5 U.S.C §571 - §584 (1996).
 - აღიარებულია “FERC”-ის წესებით, 18 C.F.R §385.601-.606.
 - “FERC”-ს ჰყავს “დამ”-ის გამოყენებაში კვალიფიცირებული რამოდენიმე თანამშრომელი.
იხ.: <http://www.ferc.gov/legal/adr.asp>.
- დამატებითი ინფორმაცია მოიპოვება “დავების მოგვარების საერთაშორისო ცენტრის” ვებ-საიტზე: www.icdr.org.

“დამ” პროცესის უპირატესობები

- “დამ”-ი გვადლევს საშუალებას მოვაგვაროთ დავები -
 - უფრო სწრაფად და იაფად, ვიდრე სასამართლოს მეშვეობით
 - იმ პირების ჩართვით, ვისაც რეალურად ესმის საკითხი
 - ისე, რომ მომავალში შევძლოთ ურთიერთობების გაგრძელება
- მოქნილობა
 - მხარეები თვითონ განსაზღვრავენ “დამ” პროცესს
 - მხარეები ირჩევენ მესამე ნეიტრალურ მხარეს თავისი საჭიროებების შესაბამისად
 - მესამე ნეიტრალური მხარე ეხმარება მოდავეებს იმის გარკვევაში, თუ როგორ უნდა დაკმაყოფილდეს დავის საფუძველში არსებული ინტერესები

“დამ”-ის მეთოდები

- “დამ” პროცესი ეხმარება მონაწილეებს
 - განასხვავონ ერთმანეთისაგან ადამიანები და პრობლემა
 - პიროვნების პატივისცემა
 - განსაზღვრონ ყველა ინტერესი, რათა უფრო მკაფიოდ გაერკვიონ საკითხში
 - განიხილონ სხვადასხვა შესაძლებლობები და ვარიანტები
 - წარმართონ სამართლიანი პროცესი ობიექტური კრიტერიუმების საფუძველზე
 - ფოკუსირება მოახდინონ ეფექტურ კომუნიკაციებსა და ურთიერთობებზე
 - საშუალებას აძლევს ყველას, გამოთქვან თავიანთი აზრი, დასვან კითხვები და მონაწილეობა მიიღონ განხილვაში

დავების მოგვარება – კონტინუუმი

კონფლიქტების მოგვარების რა ნაწილში
გამოვიყენოთ “დამ”?

ნაბიჯი 1 -- მოლაპრაკება შუამავლების გარეშე

ნაბიჯი 2 – “დამ” (მოლაპრაკება შუამავლით)

არ შეფასებადი

შერიგება

დახმარება

შუამავლობა

სასამართლოს პროცესის დანიშვნა

ადრეული ნეიტრალური შეფასება

მინი სასამართლო პროცესი

ფაქტების მოძიება

არბიტრაჟი

შეფასებადი

ნაბიჯი 3 -- განაჩენი

სასამართლო

ადმინისტრაციული

“დამ”-ის უპირატესობები

თუმცა “დამ”-ს არ შეუძლია შედეგების გარანტირება, იგი შეიძლება წარმატებული იყოს, როდესაც მხარეები თანამშრომლობენ და თავიანთი ინტერესების განსაზღვრასა და დაკმაყოფილებაზე არიან ორიენტირებული

- მიმდინარე ურთიერთობები/ბიზნეს ინტერესები
 - მხარეებს ან მიმდინარე ურთიერთობები გააჩნიათ, ან იწყებენ ურთიერთობას, რომელიც შემდგომში უნდა გაგრძელდეს. “დამ” პროცესი მხარეებს უფრო ეფექტური კომუნიკაციების დამყარებაში ეხმარებათ, რაც ხშირად უკეთესი ბიზნეს კავშირების ჩამოყალიბების და მომავალში დავების თავიდან აცილების საშუალებას ქმნის.

- საქმის აღწერა (საქმის აღძრვრამდე ან მას შემდეგ)
 - მხარეებს შორის ნდობა დაბალია.
 - მხარეებმა ვერ შეძლეს თავად მოლაპარაკება და საქმის გადაწყვეტა.
 - საქმეებში, რომლებიც დახლართული, ხანგრძლივი, ძვირი და რესურსტევადია, მესამე მხარის ჩარევა შესაძლოა სასარგებლო იყოს. მაშნაც კი, თუკი საქმეზე აუცილებელია მოსმენების მოწყობა, მასზე მუშაობს კომისია, ან წარდგენილია აპელაცია სასამართლოში, საწყისი “დამ” პროცესი დაგვეხმარება განსახილველი საკითხების კონკრეტიზაციაში და გაადვილებს გადაწყვეტილების მიღებას.
 - მეორეს მხრივ, საქმეები, რომლებიც ძალიან უმნიშვნელოა კომისიის ან სასამართლოს მიერ განხილვისათვის, შესაძლოა უკეთ იქნან გადაჭრილი მესამე მხარეების ჩრევის შედეგად.
 - მესამე ნეიტრალური მხარე შეიძლება დაგვეხმაროს საკითხების და ინტერესების, ისევე როგორც სხვა შესაძლო საქმეებზე ზეგავლენის გარკვევაში.

- ახალი პერსპექტივის საჭიროება
 - თუკი მხარეები წარმატების გარეშე ცდილობდნენ მოლაპარაკებას, ან ჩიხში არიან შესული, მესამე მხარის ჩარევა შესაძლოა დაეხმაროს მათ პრობლემების იდენტიფიცირებაში და გადაწყვეტის პოვნაში.
 - თუკი დავას რამოდენიმე მხარე ჰყავს, მესამე ნეიტრალურ მხარეს შეუძლია დაეხმაროს მათ მათი პრობლემების განსაზღვრასა და პრიორიტიზირებაში, და შესაბამისი “დამ” პროცესის შერჩევაში..
 - მესამე ნეიტრალურ მხარეს შეუძლია:
 - მოახდინოს რეალობის შემოწმება. მაგალითად, ერთ ან მეტ მხარეს შესაძლოა არარეალური მოლოდინები გააჩნდეს კომისიის ან სასამართლოს გადაწყვეტილების მიმართ და, შესაბამისად, მათთვის სასარგებლო იქნება თვისი იურისტების და კონსულტატენტების გარდა სხვა პირების მოსაზრების მოსმენა. მაგალითად, ეს შეიძლება იყოს ადრეული ნეიტრალური შემფასებელი, რომელიც ფედერალური მარეგულირებელი კომისიის ან სხვა გარეშე ორგანიზაციის თანამშრომელია;
 - მოიწვიოს სადავოს საკითხის სფეროში ექსპერტი, რომელიც მხარეებს საქმეზე ტექნიკურ ან სამართლებრივ კონსულტაციებს გაუწევს.

- სხვა ფაქტორები

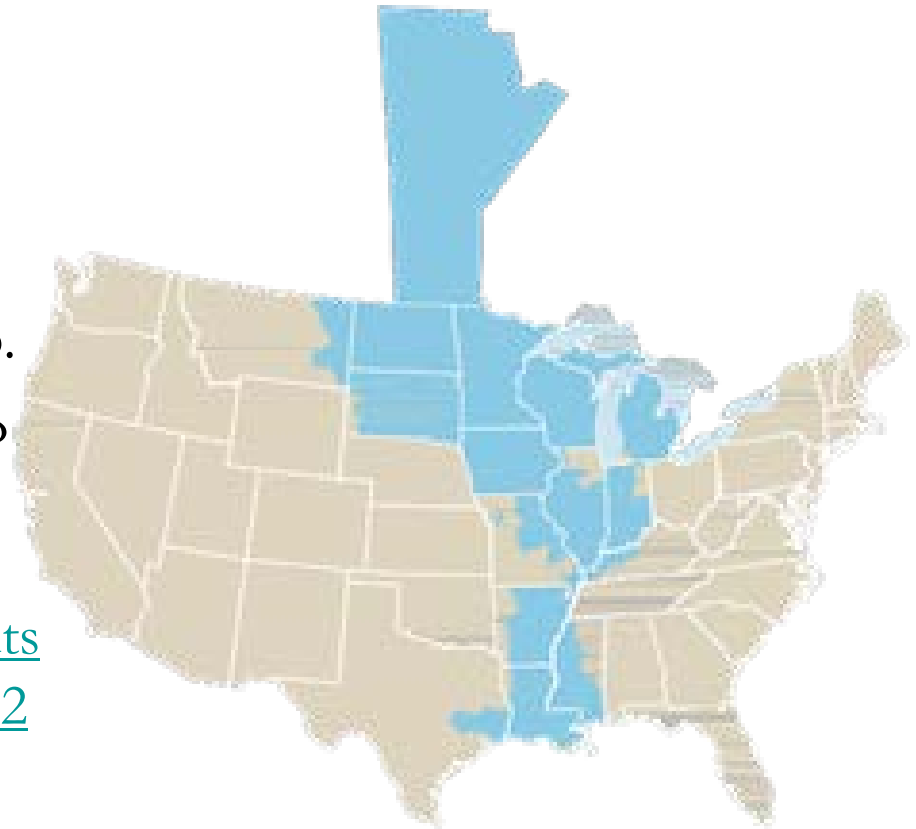
- ორივე მხარეს სწრაფი გადაწყვეტა სჭირდება. “დამ” პროცესი ზოგადად გაცილებით სწრაფია, ვიდრე მოსმენები ან კომისიის სხვა პროცედურები.
- მხარეებს კონფიდენციალურობის დაცვა ესაჭიროებათ. ზოგადად, მესამე ნეიტრალური მხარე ვალდებულია არ გაამჟღავნოს “დამ” პროცესში მიღებული ინფორმაცია. პროცესის მხარეებს აგრეთვე შეუძლიათ შეთანხმდნენ ინფორმაციის კონფიდენციალურად შენახვის შესახებ, რაც ყველა მხარეს უფრო ღიად საუბრის, მეტი ინფორმაციის გაცვლის და სხვადასხვა იდეების ან შესაძლებლობების განხილვის საშუალებას მისცემს, რაც უკეთესი გადაწყვეტის საწინდარი იქნება.

“დამ“-ის ნაკლოვანებები

- შეიძლება ეწინააღმდეგებოდეს კომისიის ინტერესებს
 - სადავო საკითხები შეიძლება კომისიისაგან პრეცედენტის ჩამოყალიბების ან ფართო პოლიტიკის შემუშავებას მოითხოვდეს.
 - კომისიამ ერთიანი მიდგომა უნდა გამოიყენოს, რაც შეუძლებელია “დამ“-ის გამოყენებით.
 - მხარეს/კომისიას სჭირდება სტატუს-ქვოს შენარჩუნება.
 - აუცილებელია მთელი პროცესის ჩანაწერების არსებობის უზრუნველყოფა.
- შედეგი ზეგავლენას მოახდენს სხვა მხარეებზე.
- ერთ ან მეტ მხარეს არ სურს პროცესში მონაწილეობა.

“დამ” გადამცემ კომპანიებში

- “შუა კონტინენტის სისტემის დამოუკიდებელი ოპერატორი” (MISO) იყენებს “დამ”-ს მის ბაზრებზე ან დაგეგმარების პროცესში წარმოშობილი ნებისმიერი დავის შემთხვევაში.
- პროცედურები განმარტებულია “MISO”-ს ტარიფში (დანართი “HH”,
https://www.misoenergy.org/_layouts/MISO/ECM/Redirect.aspx?ID=19277)
- პროცესს “დამ”-ის კომიტეტი წარმართავს.

“დამ”-ის კომიტეტის მოვალეობები

“დამ”-ის კომიტეტი პასუხისმგებელია:

1. დავების ალტერნატიული მოგვარების სისტემის შექმნაზე და შენარჩუნებაზე; მათ შორის დავებში შამავლობის და არბიტრაჟის დებულებების განსაზღვრაზე;
2. შტატში კვალიფიცირებული შუამავლების და არბიტრების ყოლაზე;
3. საშამავლო და საარბიტრაჟო მომსახურების საფასურის განსაზღვრაზე;
4. იმის განსაზღვრაზე, შესაძლებელია თუ არა საშუამავლოდ ან საარბიტრაჟოდ წარმოდგენილ საქმეზე შუამავლობის გაწევა;
5. დავებში შუამავლების შერჩევაზე;
6. მხარეთათვის ხელმისაწვდომი წერილობითი საარბიტრაჟო გადაწყვეტილებების გაცემაზე;
7. საჭიროების შემთხვევაში, სხვა პროცედურების ან განირიგების დაწესებაზე;
8. ყველა პროცესის ან პროცედურის ზედამხედველობის უზრუნველყოფაზე, “დამ”-ის კომიტეტის იურისდიქციის ფარგლებში.

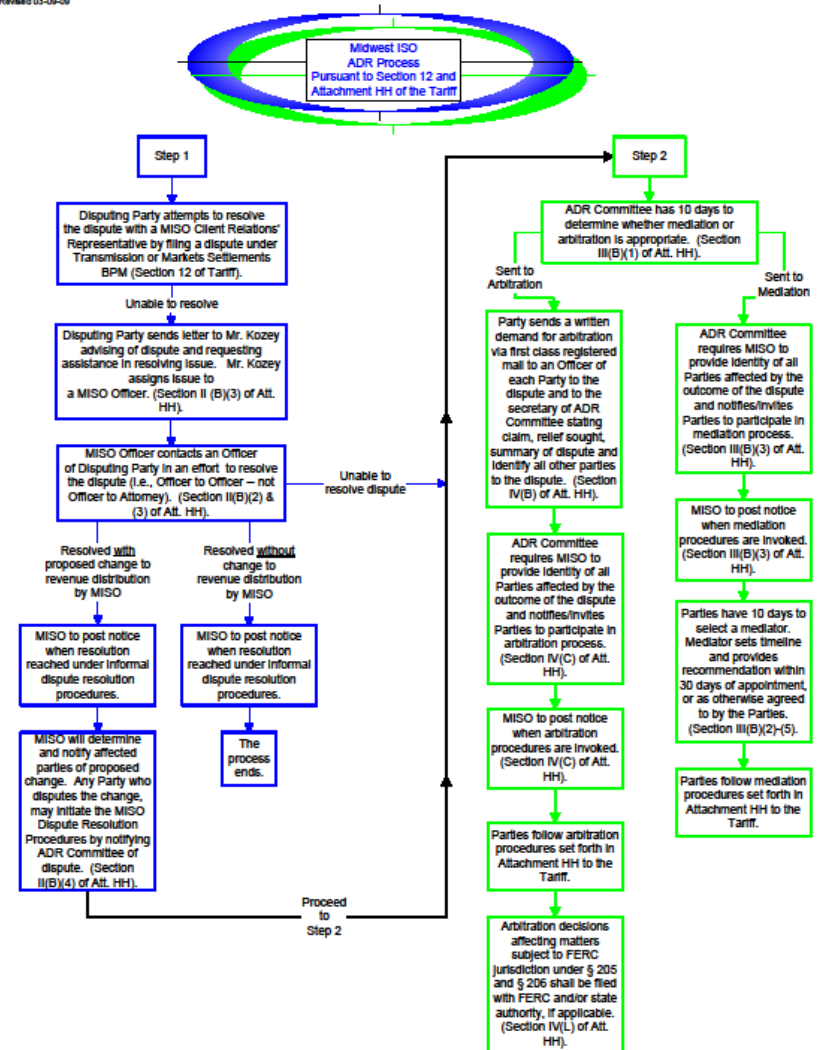
დავების ტიპები

- ბაზრის ერთი მონაწილის მიერ მეორეს მიმართ გამოთქმული პრეტენზიები;
- ბაზრის მონაწილის მიერ ბაზრის ოპერატორის მიმართ გამოთქმული პრეტენზიები;
- პრეტენზიები რომლებიც ბაზრის რამოდენიმე მონაწილეს ეხება;
- პრეტენზიები ხშირად გენერაციის ან გადაცემის დისპეტჩერიზაციას ეხება;
- “დამ”-ის კომიტეტის წევრებმა უარი უნდა თქვან პროცესში მონაწილეობაზე, თუკი დავაში მათი კომპანიაა ჩართული.

დავების სქემები

- დისკუსია იწყება სამუშაო დონეზე და გადადის თანამდებობის პირების დონეზე;
- მესამე მხარეებზე ზეგავლენის დებულებები;
- დებულებები გამოუვალი სიტუაციის შესახებ;
- “დამ“-ის კომიტეტი იღებს გადაწყვეტილებას, შედეგიანი იქნება თუ არა შუამავლობა ან არბიტრაჟი;
- <https://www.misoenergy.org/Library/Repository/Meeting%20Material/Stakeholder/ADRC/ADR%20Procedures%20Flowchart.pdf>

Revised 03-09-09

“დამ”-ის სხვა წესები

- კონფიდენციალურობა
 - “დამ” პროცესის დროს მიღებული ინფორმაცია არ შეიძლება გამჟღავნდეს პროცესის გარეთ ან გამოყენებულ იქნას ნებისმიერ შემდგომ მოსმენისას ან პროცესში;
- “დამ” პროცესი მთავრდება, როდესაც მიღწეულია გამოუვალი მდგომარეობა, ან როდესაც რომელიმე მხარე ირჩევს გადაერთოს ოფიციალურ განხილვაზე “FERC”-ში ან სასამართლოში.

ბოლო დროის დავები

2013 წელს მომხდარი დავები და მათი გადაწყვეტა “დამ“-ის მეშვეობით

“დამ“-ის მომთხოვნი მხარე	“MISO“-ს მიერ დავის მიღების თარიღი	დავის არსი	“დამ“-ის მოთხოვნის ინტერნეტში გამოქვეყნების თარიღი	დავის გადაწყვეტა	არაფორმალური მოლაპარაკებების გადაწყვეტის სტატუსი	გადაწყვეტილების ინტერნეტში გამოქვეყნების თარიღი
True North Trading	07/24/13	ეს დავა შეეხება კომბინირებული ციკლის დანადგარებზე წინდადებების შეტანას	09/06/13	მენეჯერებთან დისკუსიის შედეგად დადასტურდა, რომ “MISO“-ს “ბაზრებს შორის გადახდების ბიზნეს პრაქტიკების სახელმძღვანელო” განსაზღვრავს, რომ კომბინირებული ციკლის დანადგარებთან დაკავშირებული თანხები ჯამურ დონეზე უნდა იქნას გადახდილი.	გადაწყდა (უარყოფილია)	12/19/13
Muscatine Power & Water	07/22/13	მუსკატინის სურს კომპენსაციის მიღება პროგრამულ უზრუნველყოფაში სავარაუდო ხარვეზების გამო დაკარგული შემოსავლებისთვის	09/06/13	მენეჯერებთან დისკუსიის შედეგად “MISO“-მ დაადასტურა, რომ დაკარგული შემოსავლების კომპენსაცია არ ხდება “MISO“-ს მიერ, ან არ არის ჩართული “MISO“-ს ტარიფებში.	გადაწყდა (უარყოფილია)	12/19/13
Minnesota Municipal Power Agency	10/07/13	მინესოტას მუნიციპალური ელექტროენერგიის სააგენტოს დავა შეეხება “MISO“-ს უარს საწყისი ხარჯების ანაზღაურებაზე, რადგან C-რეჟიმის სტატუსი არ შეიცვალა, როდესაც “MISO“-მ მისი დისპეტჩირება მოითხოვა.	12/19/13	მიმდინარეობს	მიმდინარეობს	მიმდინარეობს
17 Members/ Market Participants	03/08/13	დავა შეეხება “MISO“-ს მიერ “PJM”-სთვის დაახლოებით \$6.9 მილიონის კომპენსაციას ბაზრებს შორის გადახდებში, რაც გამოწვეულია “ერთობლივი ოპერირების ხელშეკრულებაში” არსებული ფორმულირებების “MISO“-ს მიერ თავისებური ინტერპრეტაციით.	03/22/13	მოდავე მხარეებსა და მენეჯერებს შორის დისკუსიის საფუძველზე “MISO“-მ დაადასტურა, რომ აუცილებელია “PJM”-სთვის \$6.9 მილიონის კომპენსირება, და ეს შეესაბამება მხარეებს შორის გაფორმებული “ერთობლივი ოპერირების ხელშეკრულების” მე-2 დანართის 8.1.2 და 11.2.3 მუხლების (გადატვირთების მართვის პროცესი) შესაბამისად.	გადაწყდა (უარყოფილია)	05/14/13